

Le vent matinal s'est levé du lit moelleux de la prairie,
les montagnes ont orné leur front à la couronne du soleil,
le vif-argent de l'eau coulante suit le cours du torrent...

ou bien:

بهار امسال خاموش است
نه شمع غنچه ای در شمعدان شاخه ها دارد
ته آتشبازی سرخ و بنفش ارغوانها را
بهار امسال بغضی در گلو دارد
فروغ خنده از سیمای او دور است
عروس آفتابش زنده در گور است...¹

Le printemps est taciturne cette année-ci —
dans les candélabres des branches, les bourgeons n'ont pas mis leurs
chandelles

ni les feux rouges et violets de l'arghavan².
Le printemps de cette année est mauvais et haineux —
le rayon du sourire a disparu de son visage,
sa bien-aimée, le soleil, est enterrée vivante dans un tombeau...

*

A la fin de sa préface, déjà mentionnée, au tome de poésies *Sormeh-ye hucuršid* notre poète exprime l'espoir que viendra le jour où les portes mystérieuses du palais de la poésie s'ouvriront devant lui, car la voix de l'immortel Hāfez le lui promet en chantant dans son âme. On peut en conclure que Nāder-e Nāderpūr ne cesse de chercher des voies nouvelles et s'efforce d'établir une synthèse fortunée entre la poétique classique de l'Iran et celle de l'Occident.

¹ *Zendeš dar gūr*, op. cit., pp. 125—126.

² *argavān* — Judas tree — espèce d'arbre commun en Iran.

SALIH HAMARNE

CHILDREN'S SONGS AND PLAYS IN JORDAN

The following paper deals with the customs and traditions connected with the upbringing of children in Jordan. It is written in the dialect of the author's native town Mādabā (the province of Balqā', Jordan). This dialect is spoken in the major part of the province and also in Karak, the major city in ancient Moab, from where the present inhabitants of Mādabā have immigrated about 90 years ago. The applied transcription is based on the collection of dialectic texts from Mādabā¹.

1. Lā-wlade

Īl-marā il-wāldē 'indnā bisammūhā'n-nefsa. U'n-nefsa bita-
'āwinhā fi-'lī-wlāde id-dāje. W'id-dāje betkūn marā 'ağūz 'indhā
šweyyet ħibre u, dirāye bašīta fi't-tawlīd. U-lamma yūlad il-
mawlūd birubtū šurtu u-bigammūtū. U-min il-'āde innhum bikaḥlū
u bimelḥū. U fi-'lēyyām il-ewweliye dāyiman biḥammimū. U-lemma
tūlad il-marā biğū'n-nās il-agārib u'l-ma'arif u'ğ-ğirān min ihīl
il-ḥāra u-bihannūhā u-biḥimlu ma'hum hadāya u-biğū yoklū
ḥilwān il-mawlūd u-bišrabū il-gahwa. W'in kān il-mawlūd weled
bitkūn il-farḥa akbar u-aktar. W'innās bigūlū lī'l-wāldē: mabrūk
mā ḡākī il-ḥamdu li'llāh 'alā's-salāmi willa salāmītku. W'in kānat
binīt bigūlū: il-ḥamdu li'llāh mā bisāyil il-ḥe'r fi'l-ğāyyāt ya'ni
ilī bilḥaq bikūn walad. U-ktīrīn bigūlū lī'l-wāldē: mabrūk iṭ-
ṭāriq willa mabrūk il-'arīs. U-'ind il-bedū ktīr mā bigūlū: mabrūk
īr-ruwey'a.

W'il-wāldē dāyiman bikirmūhā, biṭa'amūhā ṭa'am zē'n biketrū
lhā min il-laḥēm w'il-bēḍ w'il-akīl id-desem il-midhin u-mā
biḥellūhā tištaḡil ḥattā tigwā w'in šedd ḥe'vlhā.

¹ See A. Czapkiewicz, *Sprachproben aus Madaba*, „Prace Monograficzne Komisji Orientalistycznej Oddziału PAN“, v. 2, Kraków 1960.

U-ʿindnā ʿādāt li-bšāra u-hiyye innu lammā tūlad il-marā birūh wāhed jurquḍ la-ʿind abū u-bigūllu li-bšāra. U-bigūl il-wālid; bigūl, leʿilli ḡāyi: ibšir u-hāda bigūllu aḡāk walad. U-baʿdēv biʿti hadiye willa illi fiʿn-našib. U-li-bšāra bitkūn muhimme u-ilhā ʿaṭiye meliḡa, lemma yikūn il-mawlūd weled u-bikūn bikir yaʿni il-weled l'ewwel fiʿl-ʿēyle.

W'id-dāye illi bitwallid il-weled bikirmūhā u-biʿtūhā illi fiʿn-našib. U-ktir min li-wlād lemma yikbarū binādūhā: yamma, lenhā hiyye illi walladathūm. U-fi maṭal ʿindnā lemmaʿl-weled yekbar u-bukūn ḡayib willa biʿamal ʿamal muš zēv begūlūlu: „Bēv ad-dāye illi baššarat fik“.

2. In-nōm.

ʿIndnā miṭlʿind kull in-nās aḡānī laṭife -nāʿme bitgannī-hāʿlamm liʿl-walad ḡatta yinām u-hiyye bithizzu ʿalā dirāʿha willa fi frāšu u-bitgūl:

Nāmi fi ḡḡinī nāmi
Bedbaḡ lak ṭēv il-ḡamāmi
ḡamāmi mā tiḡradu
Bedḡak ʿalā Sālem ḡattā yināmi

U-hiyye bithizzu ʿalā idiḡa bitgūl: inḡe nū, nū, nām yā ḡabībī, nām. U-fi uḡniye tānye bitgūl kemān: Bahallillu, bahallillu u-ḡōz iḡ-ḡmāl baḡammilu.

3. A. Fiʿl-ḡabī

Lemma biyikbar il-walad u-biṣir yihbi biʿmilūlu ṣaliga illi hiyye ʿl-gamīḡ maṣlūq u bizidūlu šweyyet ibḡarāt u bḡuṭṭū maʿu naʿnaʿ u-ḡrēṣe fi-šiniye kebire u-bihbi il-walad laʿand iṣ-šiniye u-biṣir yiḡrif min iṣ-šiniye u-biferrig ʿal-li-ḡawālī u-binʿaf ḡaw-luʿl-bāḡi u-ktir mā biḡil-ḡamām fiʿl-bēv uʿt-ṭuyūr u-bitṣir bitneg-ger u-tōkil min iṣ-ṣaliga.

4. Fiʿl-māši

U-lemma biṣir il-weled yimši bitkūn farḡa kebire fiʿl-bēv u-biṣirū yigannū ʿalēv:

Dādī yallā, yallā,
Dādī yā-maš allā

W'il-amm tifraḡ bi-bnhā ktir u-bitṣir tit'ammal fi il-ḡēv winnu rāyih yisir raḡul meliḡ u-muhimm u-bitṣir tgannī:

Sālem yā-bū-bārūde,
ʿŪd in-naḡal mitdallī,
Yōmin tuṣūfak ʿēvni,
Kulla humūm twallī

U-kemān bitgannī:

Yā-ḡayyāl, yā-ʿaskerī,
Min warā ʿAmmān min ḡādī
U-biṣir ḡayid ʿasker
U-biṣegḡig urāḡi

5. Fiʿt-tamšid

U-kemān ʿind tamšid il-walad u-ḡimmāmu fi ktir min il-aḡānī uʿl-ʿawāyid, minhā: idā kān il-walad mazyūn biʿalgū bi-ḡuṣlēt ṣaʿru, ḡarazi zargā ḡattā trudd ʿannu il-ʿēv. U ḡaṣṣa in kānat binīt biḡannū ʿalēvḡa u-bitgūlū

Šaʿr il-ḡiṣab yā-niṣāb

6. Liʿib li-wlād

Lemma bikbarū li-wlād biṣirū ilʿabū ḡawālīd-dār u-fiʿl-l-ḡiṣān willa biṭlaʿū barra fiʿl-barriye willaʿ al-bayādir. U-ʿindhūm ktir min ʿl-aḡānī uʿl-liʿib. U-šāyʿa u-muʿrūfa liʿibīt il-ḡuṭa illi bisam-mūhā ḡadriḡi u-hiyye innu bḡummū li-wlād idēvḡum maʿbaʿz fi ḡuṭa dāyire u-biṣirū yigannū ḡadriḡi. W'illi bintahī ʿindu āḡar maḡtaʿ min il-uḡniye biyuhruḡ min il-ḡuṭa. U-bitgūlū hik:

ḡadriḡi, badriḡi,
Nāḡa btuʿruḡi,
Biʿt-tuffāha,
Biʿl-laffāha,
Yā-ḡalāyid,
Yā-mallāḡa

Waga'at minnī
 Haraze zargā
 Tiš fiš,
 Itla' yā-mafriṭ il-kerš.

U-hīk biṭla' illi biṣalu saṭr il-āḥir u-ma'rūf innu il-ḥaraze
 zargā hiyye illi bitrudd 'ēvn il-ḥasūd u'l-ḥazz illi mu-zēvn.

U-fi li'ibīt dabaḥnā il-'anz u-hiyye innu bigaffū li-wlād fi'saff
 u-wāḥed minḥūm biṭammī u-biḥuṭṭ idēv 'alā rukubtu u-biyenḥanī
 u'l-bāgiye bisirū yinuṭṭū 'annu u-biḡannū hīk:

Awwalik jā-sitt bi-lēvle (u-binuṭṭ il-awwal)
 Tānīki yā-sitt bi-lēvle (u-binuṭṭ it-tānī)

u-hīk ḥattā yinuṭṭ il-kull ba'dēvn biḡannū:

Dabahanā il-'an u-sāl id-dam
 Tgassamūhā wilād il-'amm
 Wāḥed binuṭṭ u-bigūl: akelt ir-rās
 U-tānī binuṭṭ u-bigūl: akelt il-'ēvn i. a.

U-fi uḡniye šāyi'a kull wāḥed mil li-wlād 'indnā bi'rifhā:

Is-'ayyid biddu bēvda
 W'il bēvda 'ind il-ḡāḡe,
 W'il ḡāḡe biddhā 'alafe
 W'il-'alafe 'ind id-darrās,
 W'id-darrās biddu madās,
 yitkassar 'alā ḡnābu

U-hiyye uḡniye ṭawile bes bikeffi hā'l-geddi.

7. Ḥaṣwit id-ḡallāl

U-fi li'ibīt ḥaṣwit id-ḡallāl. U-hiyye innu biḡi walad bibzig 'ala
 ḥaṣwa u-bihuṭṭ 'alēvhā šweyyēt tirāb u-birūḥ bimsaḥhā fi riden
 wāḥad min rfāgu. U-hādi 'alāmi innu biddu yihāwšu. W'in it-
 tānī illi inmasaḥat fi il-ḥaḡar biḥmilhā u-bimsaḥ fiḥā'l-awwālānī
 biṭšir 'indhā bēvnhūm hōše u-'irāq. W'idā maraḡ il-masha bi-
 miṭilha mi'nā innu ḡall u-mā ḡadir yihāwiš.

U-lemma liuwlād biḥibbū yitrādū bimiskū'l-ḥunṣur bi'l-ḥun-
 ṣur. W'in biddhūm yitzā'alū bimiskū iṣ-šāhid bi'šāhid dalāle
 'alā za'l u'l-ḥurūba.

8. Fi'l-'id

U-akbar farḥa li-liwlad hiyye fi ayyām il-'id. U-yōm il-wagfa
 ya'nī 'l-yōm il-ewwel illi bisbug yōm il-'id. Li-ennu fi'l-'id dāyiman
 biḡiḥum hadāya u-malābis ḡadīde u-min 'ind il-aḡarib biṣaḥḥilhum
 akil u-ḥilū u-ḡēru. U-fi yōm il-wagfa biṣirū yigannū:

Bukra'l-'id u-bin'ayyid
 U-bnidbaḥ bagrat is'ayyid
 Was'ayyid mā lu bagra
 Nidbaḥ bintu hā's-šagra

U-ktir mā bidūrū fi šawāri' il-beled w'in kān fiḥā bās birkabū
 u-biṣirū yidūrū u-yigannū: U-lemma yirūḥū 'alā dūr garāyibhūm
 biṣirū yigannū:

Ka'ke u-bēvda
 Yā'mme 'iwīda

u-ḡēru.

9. aṭ-Ṭahūr

il-Ḥitān 'indnā bisammū kemān aṭ-ṭahūr. U-fiḥā 'l-yōm bikūn
 farḥa fi'l-bēvt u-biṣir fi'd-dār li-mṭaḥhar miṭil il-'iris. U-ktir
 mi'laḥvān biṭahrū walad weledēvn, ṭelāṭa willa akṭar ma' ba'dhum
 min iwlād il-'ēvle willa wilād il-ḥara. U-fi'l-bēvt bi'milū akl ktir
 a'd-ḡūf biḡannū 'al-walad li-mṭaḥhar hīk:

Ṭahru yā šelebī,
 U-sammi' 'alēv
 Lā tōḡo' va-šelebī
 Bniz'al 'alēvk

U-hā š-šelebī illi bikūn fi 'l-ḡalib šilḥ miḥtarif hā 'š-šegle begūl
 lā'l-walad: „ṭill, šūf, il-ḥammāme ṭarat“. U-lemma l-walad biṭill
 bi-fōḡ 'indhā 'š-ševḥ bigta' ḡilde' zuburtu u biṭahru. U-baḥibb
 bagūl innu 'indnā mā-fiš abadan 'ādet taṭṭir li-banāt. Ammā
 'ind in-naṣārā, fa-'indhūm 'imād badal aṭ-ṭahūr.

10. Aḡānī'l-maṭar

Yom il-maṭar fi bladnā yōm farāḥ kebīr li-ennu bladnā blād
 zirā'ie wi'l-mayye fiḥā ḡalile. Wlin mā nazal maṭar biṭšir senet
 ḡaḡaṭ u-ḡū'. U-li-hīk in-nas bifraḥū fi yōm il-maṭar u-li-wlād

biniglū hā'l-farḥa 'an ahlhūm b-aḡānihūm u-biṣīrū yurgsū
u-bi-ḡannū yuṭllbū min allā innu yukettir min nuzūl il-maṭar
u-bigūlū hīk:

Iṣti u-zīdī
Bēvtnā ḥadīdī
'Amnā 'aṭā'llā
Rizignā 'alā'llā
'Ammitnā ḥamīse
Tumrus il-marīse
W'il-marīse ḥārra
Kassarāt is-saḥāra

U-ba'dmā tiṣḥā'd-dinyā u-tšemmis ba'd iš-šitā it-ṭawīl biṣīrū
yiginnū hīk:

Šammasat iš-šmeysel
'Alā gri'et 'ēvše
U-'ēvše fi'l-maḡāra
Dabḥat guṭṭu u-fāra
U-ḥaṭṭathīn bḡibbithā
Allā yiḡzi šēvbithā

Win ṭawwalat id-dinyā u-mā šātat biṣīr in-nās fi ḥōf min
il-maḥel u-birūhū 'alā'l-ḡāmi'a u-'aṣ-ṣalā u-biṣīrū yiṣallū yuṭul-
bū'l-maṭar u'l-ḡeyt. U-lī-wlād bisawwū 'indnā illi bisammūhā
amm il-ḡeyt. W-amm il-ḡeyt hiyye innu wāḥed milī-wlād
wil-la'l-banāt bilbas libīs abyad u-bihmill ma'u miš'al u-biṣīrū
yidūrū 'ad-dūr fi 'l-ḥārāt u-birūhū 'al-ḡāmi'a u-'aṣ-ṣalā u-binādū:

Ya'mm il-ḡeyt ḡitīnā
Billī'z-zre'a rā'inā
Rā'inā ḥasan la-gra'
Lā biṣba' wa-lā bigna'

U-kemān:

Ya'mm il-ḡeyt yā dāyir
Billī zre'anā il-bāyir
Yā'mm il-ḡeyt yā rabbi
Isgī zre'anā il-ḡarbi

U-bidūrū 'ad-dūr u-buḥdū illi ta'ṭihūm iyā ṣāḥibīt id-dār min
gamīḥ willa ḡēru. U-bi'tūhūm ktīr in nazal maṭar u-bigannū
u-bigūlū:

Illī ta'ṭī bi-l-munḥul
Rēvt ulēdhā yudḥul
Willī ta'ṭī bi'l-ḡirbāl
Rēvt uledhā ḥayyāl
W-illī ta'ṭī bi'l-ḥafne
Rēvt ulēdhā id-dafne

U-lemma yiṣīr ḥusūf bisīrū lī-wlād yiṭablū u-yiṣīḥu:

Yā ḥūt deššir gamarnā
Ya ḥūt iṭlig gamarnā

ḥatta yintahī murūr iz-zill 'alā'l-gamar.

11. il-mūt

Wvin, lā samaḥ allā māṭ il-weled u-hū zḡīr biṣīr fi'l-bēvt ḥuzn
kbīr u-ḥidād u-binawḥū u-bibkū 'alēv u-bigūlū:

Māt u-mā thannā
U-mā gallab il-kaff lī-mhannā